

समृद्ध नेपालका लागि सडक, रेल तथा यातायात विकासको
पाँच वर्षे रणनीतिक योजना
(२०७३-२०७८)

भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय

२०७२

पृष्ठभूमि

नेपाली जनताको ६५ वर्ष अगाडिदेखिको आफ्नो देशको संविधान आफैं लेख्ने चाहना पूरा भई जनताका प्रतिनिधिहरूबाट निर्मित नेपालको संविधान, २०७२ संविधानसभाबाट जारी भई लागू भएको छ । नयाँ संविधान लागू भएपछि देश संघीयतामा प्रवेश गरेको छ भने मुलुकको अबको प्रमुख प्राथमिकता समृद्धि र विकास हुन आवश्यक छ ।

देशको पूर्वाधार विकासका लागि सडक यातायातको अत्यन्त ठूलो महत्व रहेको कुरा विभिन्न देशका उदाहरण एवं हाम्रो आफ्नै देशको अनुभवबाट समेत स्वतः स्पष्ट छ । देशको भौगोलिक विशिष्टताका साथै यातायातका अन्य माध्यमको विकास र उपयोगको अवस्था विचार गर्दा नेपालका लागि अबै पनि अन्य माध्यमको तुलनामा सडक यातायातको महत्व अत्यन्त बढी भएको कुरा सडक विकासका लागि जनता र जनप्रतिनिधिहरूबाट भइरहेको मागबाट पनि स्पष्ट बुझ्न सकिन्छ ।

यसै गरी रेल यातायात विगतमा न्यून प्राथमिकतामा रहने गरेको र नगण्य विकास भएको भएतापनि लामो दूरीको लागि किफायती र प्रभावकारी हुनका साथै सामाजिक-आर्थिक विकास एवं पहुँच विस्तारका अलावा देशको समग्र आर्थिक समुन्नतिका लागि रेल यातायातको विकास गर्नु आवश्यक भएको छ ।

बढ्दो जनसंख्या, अव्यवस्थित शहरीकरण एवं सार्वजनिक यातायात सेवामा विद्यमान अनुशासनहीनता तथा सीमित व्यक्ति/संस्थाहरूको मिलोमतोको कारणले सार्वजनिक यातायात क्षेत्रले आम जनतालाई यथोचित मात्रामा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन नसकिरहेको अवस्था विद्यमान रहेकोले यस क्षेत्रमा सार्वजनिक निकायहरूको भूमिका अभिवृद्धि गर्दै सर्वसाधारणलाई प्रभावकारी, सर्वसुलभ, स्तरीय एवं वातावरण मैत्री सेवा प्रदान गर्नु आजको आवश्यकता भएको छ ।

नवौँ पञ्चवर्षीय योजनामा यातायात क्षेत्र, सडक उप-क्षेत्रको मूल लक्ष्य "कूल यातायात खर्च न्यूनतम राख्ने" भन्ने निर्धारण गरिएको थियो । उक्त लक्ष्य प्राप्त गर्नका लागि सडक विभागको उद्देश्य "देश भित्र तथा वाह्य क्षेत्र सँगको सम्पर्क वृद्धि गरी सडक पहुँच नपुगेका क्षेत्रमा पहुँच पुऱ्याउनुका साथै सडक यातायातलाई भरपर्दो, सुरक्षित र कम

खर्चिलो बनाउन आवश्यक योजना तर्जुमा, निर्माण तथा संभार कार्यहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने" निर्धारण भएको थियो ।

सडक विभागको रणनीति पत्र (The DoR Strategy,1995) मा नेपाल सरकारको सडक उप-क्षेत्रको नीतिलाई व्यवहारिक रूपमा लागू गर्ने निकायको रूपमा सडक विभागका कार्यहरू निम्नानुसार परिभाषित गरिएको छ ।

- देशको यातायात सेवाको आवश्यकता पूरा गर्ने गरी सामारिक महत्वका सडक सञ्जाल (Strategic Road Network) को निर्माण गर्ने,
- निश्चित स्तरको सेवा प्रदान हुने गरी सडक सञ्जालको संभार गर्ने, र
- पैदल यात्रु लगायत सम्पूर्ण सडक प्रयोगकर्तालाई सडक प्रयोगमा यथोचित सुरक्षा प्रदान गर्ने ।

आ.व. २०७१/७२ को अन्त्य सम्ममा देशका २ वटा जिल्ला सदरमुकाम डोल्पा र हुम्ला बाहेक अन्य ७३ जिल्ला सदरमुकाम सडक यातायात सँग जोडिएका छन् भने सामरिक महत्वका करिब १५ हजार कि.मि. सडक र स्थानीय सडक सञ्जालका करिब ६० हजार कि.मि.सडक निर्माण भएको विद्यमान अवस्था छ । यसरी हालको अवस्थामा सडक सञ्जाल विकासको न्यूनतम आवश्यकता करिब-करिब पूरा भएको अवस्था छ भने निर्माण सम्पन्न सडकहरूको स्तरोन्नति, सुदृढीकरण, सडक सेवा स्तर तथा सुरक्षा अवस्थामा सुधार एवं संघीय व्यवस्थाको स्वरूप सुहाउदो सडक सञ्जालको विकास गरी देशको आर्थिक-सामाजिक विकासमा प्रभावकारी र दिगो रूपमा टेवा पुऱ्याउनु यातायात क्षेत्रको आजको आवश्यकता भएको सन्दर्भमा यातायात पूर्वाधार विकासका लागि देहायका कुरालाई विशेष रूपमा ध्यानमा राखिएको छ ।

- जनताका प्रतिनीधिहरूबाट निर्मित नेपालको संविधान, २०७२ लागू भएपछि देश संघीयतामा प्रवेश गरेको र मुलुकको अबको प्रमुख प्राथमिकता समृद्धि र विकास हुने संकल्प ।
- नेपाललाई सन् २०२२ सम्ममा हालको अति कम विकसित मुलुकको अवस्थाबाट विकासशील मुलुकको स्तरमा पुऱ्याउने राष्ट्रिय अठोट ।
- सामाजिक-आर्थिक विकास एवं समृद्धिका लागि पूर्व शर्तको रूपमा यातायात पूर्वाधारको अत्यन्त ठूलो महत्व हुने यथार्थ ।

यस परिप्रेक्ष्यमा अब सडक विभागको लगानीको प्राथमिकता सम्बन्धमा सामरिक महत्वका सडकको परिमार्जित प्राथमिकता प्राप्त लगानी योजना, (Priority Investment Plan, 2007-2022) को आधार, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय (तत्कालिन भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय) द्वारा वि.सं.२०६४ मा प्रकाशित सोच पत्र (Vision Paper) एवं राष्ट्रिय यातायात नीति, २०५८ समेतलाई आधार मानी सडक तथा रेलमार्गको विकास तथा आम यातायात सेवा (Mass Transit) को विकास गर्दै जनतालाई सुरक्षित, सुविधाजनक, प्रदुषणमुक्त र सर्वसुलभ यातायात सेवा प्रदान गर्नका लागि आगामी ५ वर्षको आवश्यकता र स्वरूप बारे यो “समृद्ध नेपालका लागि सडक, रेल तथा यातायात विकासको पाँच वर्षे रणनीतिक योजना, (२०७३-२०७८)” तयार गरिएको छ ।

रणनीतिक सडक सञ्जालको वर्तमान अवस्था

रणनीतिक सडक सञ्जाल अन्तर्गत हालसम्म करिव १५००० कि. मि. सडक निर्माण भएको छ भने १८५४ वटा पुल निर्माण कार्य सम्पन्न हुनुका साथै ६५० वटा पुलहरु निर्माणका विभिन्न चरणमा रहेका छन् । रणनीतिक सडक सञ्जालको हालको अवस्था देहाय अनुसार रहेको छ ।

■ चारलेन कालोपत्रे सडक	—४५ कि.मि.
■ दुइलेन कालोपत्रे सडक	—१२६६ कि.मि.
■ सिंगल/इण्टरमेडियट लेन कालोपत्रे सडक	—४९४५ कि.मि.
■ ग्राभेलस्तरका सडक	—१५२८ कि.मि.
■ ट्रायाक खुलेका/माटे स्तरका सडक	—४३७० कि.मि.
■ निर्माणाधिन सडक	—२३४४ कि.मि.

उद्देश्य

मुलुक संघीय संरचनामा प्रवेश गरिसकेको वर्तमान अवस्थामा संघ र प्रदेशहरूबीच, प्रदेश-प्रदेशबीच, प्रदेश र स्थानीय निकायहरूबीच र छिमेकी मुलुकहरूसँगको यातायात सम्पर्कका लागि प्रभावकारी, दिगो, भरपर्दो सुरक्षित र कम खर्चिलो यातायात सेवा प्रदान

गर्न राष्ट्रिय सडक सञ्जालको विकास र सुदृढीकरण, रेलमार्गको क्रमिक विकास तथा प्रभावकारी यातायात व्यवस्थापन गरी समृद्ध नेपाल निर्माणमा सहयोग पुर्याउनु यस रणनीतिक योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ ।

आधारभूत अवधारणा

१. राष्ट्रिय एकता, अखण्डता, क्षेत्रीय सन्तुलन र देशका विभिन्न भू-भागका जनताका बीच आपसी सु-सम्बन्ध कायम गरी समृद्ध नेपाल निर्माणको आधार तयार गर्ने गरी राष्ट्रिय सडक सञ्जालको विकास, सुदृढीकरण एवं सम्भार गरिनेछ ।
२. स्थानीय जनतामा सडक यातायातको पहुँचलाई प्रदेश र केन्द्र सम्म बर्षै भरी सहज, सुलभ, सुरक्षित, प्रभावकारी, दिगो एवं भरपर्दो रूपमा विकास गरिनेछ ।
३. देशको राजधानी काठमाडौँ र प्रत्येक प्रदेशको राजधानीलाई राष्ट्रिय राजमार्गसँग कम्तिमा १ वटा चार लेन सडक र अन्य वैकल्पिक सडकबाट समेत जोड्ने नीति लिइनेछ ।
४. राष्ट्रिय सडक सञ्जाललाई व्यापार विस्तार, विविधीकरण एवं अन्तरदेशीय पारवहन तथा व्यापार विस्तारमा टेवा पुग्ने गरी विकास गरिनेछ ।
५. सामाजिक-आर्थिक एकीकरण, उद्योग व्यापारको विकास, पर्यटन विकास, वस्तु र सेवा उत्पादन तथा वितरणको प्रभावकारी व्यवस्थापनलाई टेवा पुर्याउने गरी सडक सञ्जालको विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।
६. सडक सञ्जालको विकास तथा विस्तार सम्बन्धमा विभिन्न अन्तरराष्ट्रिय मञ्चमा व्यक्त गरिएका प्रतिबद्धता लागू गर्ने गरी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
७. सडक विभागबाट निर्माण हुने रणनीतिक महत्वका सडक तथा पुलहरु न्यूनतम दुई लेनमा निर्माण गरिनेछ ।
८. सडक उपक्षेत्रमा हुने आन्तरिक तथा बाह्य लगानीको श्रोतलाई छरिन नदिई आर्थिक तथा प्राविधिक सम्भाव्यता एवं प्रतिफलका आधारमा मात्र योजना छनौट, निर्माण, संभार एवं स्तरोन्नतिका कार्यहरु कार्यान्वयन गर्ने परिपाटी अनिवार्य रूपमा लागू गरिनेछ ।

९. लामो दूरीको मालसामान ढुवानी तथा यात्रुको आवागमनलाई किफायति एवं प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न पूर्व -पश्चिम (मेची-महाकाली) तथा रसुवागढी-काठमाडौँ-पोखरा-लुम्बिनी विद्युतीय रेलमार्ग निर्माणका साथै भारतीय सीमाबाट महत्वपूर्ण औद्योगिक व्यापारिक शहर/क्षेत्रहरूमा रेल सेवा संचालनगर्ने कार्य प्रारम्भ गर्ने गरी रेल यातायातको विकास गरिनेछ ।
१०. विद्यमान यातायात व्यवस्थापन प्रणालीमा सुधार गरी सर्वसाधारणको आवागमन र वस्तुहरूको ओसारपसार सुरक्षित, भरपर्दो, सर्वसुलभ र कमखर्चिलो बनाइनेछ ।
११. अधिभोग (Occupancy) कम हुने निजी सवारी साधनको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरी सार्वजनिक यातायातका साधनको प्रयोग तथा पैदल यात्रा गर्न प्रोत्साहित गर्दै सर्वसाधारणलाई सुरक्षित, सुविधाजनक, प्रदुषणमुक्त र सर्वसुलभ यातायात सेवा प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१२. सडक यातायात एवं रेल यातायातको सहयोगी तथा परिपूरक माध्यमको रुपमा संभाव्यताको आधारमा जल यातायात तथा रज्जुमार्गको विकास गर्दै लगिनेछ ।

यस रणनीतिक योजनाको उद्देश्य प्राप्तिका लागि भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयबाट आगामी ५ वर्षमा सडक, रेल्वे र यातायात व्यवस्थापन क्षेत्रमा निम्नानुसारका प्रमुख कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

प्रमुख कार्यक्रमहरू

(अ) सडक क्षेत्र

(क) भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त सडक संरचनाहरूको पुनर्निर्माण

१. अरनिको राजमार्ग, वि.पि. राजमार्ग, गोरखा-बारपाक सडक लगायत भूकम्पबाट क्षति भएका करीव ४०० कि.मि. सडक एवं ८७ वटा पुलहरूको पुनर्निर्माण, पुनर्स्थापना एवं मर्मत संभार कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
२. दोलखा-सिंगटी, पाँचखाल-मेलम्ची र धादिङ्ग-आरुघाट-गोरखा गरी १३५ कि.मि. सडकलाई भूकम्प पछिको पुनर्निर्माणको नमूना सडकको रुपमा स्तरोन्नति तथा पुनर्निर्माण कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

(ख) आधारभूत सडक सञ्जाल विस्तार

१. ७५ जिल्ला सदरमुकाम मध्ये सडक सञ्जालबाट नजोडिएका बाँकी दुई जिल्ला सदरमुकाम डोल्पाको दुनैलाई २ वर्षमा तथा हुम्लाको सिमिकोटलाई चीन तर्फबाट २ वर्षमा र कालीकोट तर्फबाट ५ वर्षमा ट्रयाक निर्माण सम्पन्न गरी राष्ट्रिय सडक सञ्जालसँग जोडिनेछ ।
२. हाल ६७ जिल्ला सदरमुकामसम्म कालोपत्रे सडकबाट बाह्रै महिना यातायात संचालन भैरहेकामा आगामी २ वर्षमा थप ४ वटा जिल्लाहरू भोजपुर, खोटाङ, मुस्ताङ र बाजुरा जिल्ला सदरमुकामसम्म तथा मनाङ र मुगुको सदरमुकाम सम्ममा आगामी ५ वर्षमा कालोपत्रे सडक निर्माण सम्पन्न भई हुम्ला र डोल्पा बाहेकका ७३ वटा जिल्ला सदरमुकामसम्म कालोपत्रे सडक सञ्जालबाट बाह्रै महिना यातायात संचालन हुनेछ । बाँकी दुई जिल्ला सदरमुकामसम्मको सडकलाई कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
३. देहायका १७ वटा महत्वपूर्ण सडकहरू (६५४ कि.मि.) को इण्टरमिडियट/डबल लेनमा स्तरोन्नति कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

सि.न.	सडकको नाम	लम्बाई (कि.मि.)
१	नदाहा-कोशी पुल चतरा रुपनगर सडक	६१
२	विराटनगर चक्रपथ	४२
३	लेगुवाघाट-भोजपुर सडक	६५
४	मन्थली-रामेछाप सडक	१३
५	हलेसी-दिक्तेल सडक	३५
६	मेची पुल-चन्द्रगढी-विर्तामोड सडक	१२
७	लामोसाँघु-तामाकोशी-जिरी सडक (लामोसाँघु-चरिकोट)	५५
८	शहीद मार्ग सडक (घोराही-घर्तीगाउँ खण्ड)	३२
९	लुम्बिनी बुद्धिष्ट सर्किट सडक	४२
१०	पोखरा रिङ्ग रोड	८२

सि.न.	सडकको नाम	लम्बाई (कि.मि.)
१०	साँफेवगर-मार्तडी सडक (बार्जुगाड-मार्तडी खण्ड)	२८
११	बर्दघाट-पालडाँडा-त्रिवेणी सडक	१३
१२	बालाजु-रानीपौवा-ककनी-त्रिशुली सडक	५६
१३	छहरे-विदुर सडक	१७
१४	बल्बु-दक्षिणकाली सडक	१२
१५	भक्तपुर-नगरकोट-सिपाघाट सडक	१६
१६	भरतपुर-रामपुर-मेघौली सडक	१६
१७	जनकपुर-परिक्रमा सडक	७४
१८	सिलगढी-साँफेवगर	६५

४. देहायका अन्य महत्वपूर्ण १९ सडकहरुको (१५२४ कि.मि.) इण्टरमिडियट/डबल लेनमा स्तरोन्नति कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

सि.न.	सडकको नाम	लम्बाई (कि.मि.)
१	सगरमाथा राजमार्ग	१३१
२	शहीद मार्ग (कि.मि.३१-कि.मि. १५६)	१२५
३	उग्रतारा-मेलौली सडक	७५
४	सहजपुर-बोगटान-दिपायल (कि.मि. ५०-कि.मि. १०८)	६८
५	जिरी-सल्लेरी-ढिँगी सडक	१६०
६	राँके-रवी-भेडेटार सडक	९०
७	लामोसाँगु-तामाकोशी-जिरी (चरीकोट-जिरी खण्ड) सडक	५५
८	सेलेघाट-रामेछाप-साँघुटार सडक	५५
९	गैडाकोट-रामपुर-राम्दी (पिपलडाँडा) सडक	१३०
१०	लमही-घोराही-तुलसीपुर सडक	४७

सि.न.	सडकको नाम	लम्बाई (कि.मि.)
११	भालुवाड-वागदुला-भीमगीठे सडक	७०
१२	सहजपुर-बोक्तान-दिपायल सडक	५०
१३	बर्दिबास-जलेश्वर सडक	४२
१४	गण्डक क्यानल सडक	५०
१५	बसन्तपुर-कटाहारीया-कवाहिगोठ-पिप्रादी-पदम सडक	२९
१६	गुलरिया-म.रा.मा. सडक	२२
१७	चन्द्रौटा-कृष्णनगर सडक	२०
१८	मुस्ताङ्ग-डोल्पा-जुम्ला	२२५
१९	शहरी सडकहरू: मलंगवा सडक, सिरहा सडक, नेपालगन्ज सडक, जलेश्वर सडक, राजविराज सडक	८०

(ग) प्रमुख राजमार्गहरूको विकास

१. पूर्व-पश्चिम राजमार्गको काँकरभिट्टा-बुटवल (५८८ कि.मि.) खण्डको डि.पि.आर. २ वर्षमा सम्पन्न गरी त्यसपछिको ५ वर्षमा चारलेनको एक्सप्रेसवे निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ । साथै बुटवल- गड्डाचौकी (४३९ कि.मि.) खण्डको डि.पि.आर. तयार गरी लेन विस्तार कार्य ५ वर्ष भित्रमा प्रारम्भ गरिनेछ ।
२. पूर्व-पश्चिम राजमार्गको बैकल्पिक खण्डको रुपमा धरान-चतरा-गाईघाट-कटारी-सिन्धुली बजार-हेटौँडा सडक (३१८ कि.मि.) र तुल्सीपुर-पुरन्धारा-बोटेचौर सडक (८६ कि.मि.) यसै वर्ष कार्य आरम्भ गरी दुई लेनको कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
३. पृथ्वी राजमार्गको मुग्लिङ-पोखरा सडक खण्ड (९० कि.मि.) चार लेनमा र रत्न राजमार्गको कोहलपुर-सुर्खेत (८५ कि.मि.) खण्ड तथा सिद्धार्थ राजमार्गको बुटवल-पोखरा (१५७ कि.मि.) खण्डलाई २ लेनमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

४. मध्यपहाडी (पुष्पलाल) राजमार्गको कुल लम्बाई १७९७ कि.मि. मध्ये पुनः रेखाङ्कन भएको खुर्कोट-पातिभञ्ज्याङ खण्डको करिव ११७ कि.मि. ट्रयाक निर्माण कार्य २ वर्षमा सम्पन्न हुनेछ । यसै गरी १०७९ कि.मि. सडकलाई दुई लेनको कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । सोही अवधिमा बाँकी ५८३ कि.मि. सिङ्गल लेनको कालोपत्रे तथा ५० कि.मि. सडक ग्राभेल स्तरमा निर्माण हुनका साथै सबै (१०५ वटा) पुलहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको हुनेछ । मध्यपहाडी (पुष्पलाल) राजमार्गकै खण्डको रुपमा कोशी करिडोरको घुर्मी-चतरा (१६९ कि.मि.) तथा चतरा-मुलघाट-फिदिम सम्मको ८९ कि.मि. सडक निर्माण प्रारम्भ गरिनेछ । यसबाट पूर्वी नेपाल-भारत सीमानाबाट काठमाडौँ सम्मको दुरी १३० कि.मि.ले छोटो हुनेछ ।
५. हुलाकी राजमार्गको जम्मा १७९२ कि.मि. लम्बाई सडक मध्ये पूर्व-पश्चिम जोड्ने सडकहरुको लम्बाई ९७५ कि.मि. र उत्तर-दक्षिण जोड्ने सडकहरुको लम्बाई ८१७ कि.मि. रहेकोमा प्रथम चरणको जम्मा ६०७ कि.मि. सडक मध्ये कैलाली जिल्लाको सत्ती-भजनी र लम्की-टिकापुर सडकको सम्पन्न भईसकेको ६० कि.मि. कालोपत्रे सडकको अलावा अन्य २१ वटा सडकहरुको ५४७ कि.मि. सडकको कालोपत्रे कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । हालसम्म अध्ययनको क्रममा उक्त सडकहरुमा आवश्यक देखिएका कुल १५० वटा पुलहरु मध्ये ४५ वटा सम्पन्न भैसकेको, ५८ वटा निर्माणाधीन र बाँकीको डिजाईन कार्य भईरहेकोमा निर्माणाधीन एवं डिजाईन हुने बाँकी सम्पूर्ण पुलहरुको निर्माण कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । दोस्रो चरणको कूल ११८५ कि.मि.सडकहरुको डिपिआर २ वर्षमा तयार गरी निर्माण कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

(घ) उत्तर-दक्षिण जोड्ने प्रमुख व्यापारिक एवं महत्वपूर्ण सडकहरुको विकास

१. कोशी करिडोर (रानी-विराटनगर-ईटहरि-धनकुटा-लेगुवाघाट-खाँदवारी-किमाथांका (३१० कि.मि.) को बाँकी ८४ कि.मि. सडक ट्रयाक निर्माण २ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । धनकुटा-खाँदवारी-किमाथांका (२१२ कि.मि.) सडकको डिपिआर १ वर्षमा तयार गरिनेछ र त्यसपछिको ४ वर्षमा दुई लेनमा स्तरोन्नति कार्य सम्पन्न

- गरी पूर्वी क्षेत्रमा उत्तर-दक्षिण जोड्ने प्रमुख व्यापारिक मार्गको रूपमा प्रयोगमा आउनेछ ।
२. बेलहिया -भैरहवा -पाल्पा -राम्दी -कालीगण्डकी -रुद्रवेनी -मालढुंगा -बेनी -जोमसोम- चैले- कोराला (३९०कि.मि.) मध्ये राम्दी-कालीगण्डकी-रुद्रवेनी-मालढुंगा- बेनी- जोमसोम (२०२ कि.मि.) सडक २ लेनको कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । जोमसोम-कोराला (१०० कि.मि.) सडक दुई लेनको ग्राभेल स्तरमा स्तरोन्नति कार्य दुई वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
 ३. ठोरी- भण्डारा- मलेखु- गल्छी- त्रिशुली- वेत्रावती- स्याफ्रुवेशी- रसुवागढी (१८८ कि.मि.) सडकको गल्छी- त्रिशुली- वेत्रावती- स्याफ्रुवेशी- रसुवागढी (८२ कि.मि.) खण्ड दुई लेनको कालोपत्रे स्तरमा निर्माण तथा स्तरोन्नति गर्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । ठोरी-भण्डारा-मलेखु (१०६ कि.मि.) २ लेनको कालोपत्रे स्तरमा निर्माण तथा स्तरोन्नति कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरी भारत-चीन जोड्ने सबै भन्दा छोटो मार्गको रूपमा विकास गरिनेछ ।
 ४. भिदामोड-ढल्केवर-सिन्धुली-मन्थली-दोलखा-सिँगटी-लामावगर-लाप्चा (३१०कि.मि.) सडकको लामावगर-लाप्चा सडकको बाँकी १८ कि.मि.ट्रयाक तथा करिव १ कि.मि. सुरुङ निर्माण गर्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । यसै मार्गको नयाँपुल-सिँगटी खण्डको १५ कि.मि.ट्रयाक निर्माण गर्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । कूल ३१० कि.मि. सडकको दुई लेनमा स्तरोन्नति कार्य ३ वर्षमा प्रारम्भ गरिनेछ ।
 ५. मुख्य उत्तर-दक्षिण करिडोर एवं छिमेकी दुई देश सँग व्यापारको लागि प्रमुख नाकाको रूपमा रहेको वीरगंज- हेटौँडा- नारायणघाट- मुग्लीङ- काठमाण्डौँ- धुलिखेल- दोलालघाट- बाह्रविसे- कोदारी (३९० कि.मि.) सडकको धुलिखेल-दोलालघाट-बाह्रविसे (६२ कि.मि.) खण्डलाई ४ लेनमा र बाह्रविसे-कोदारी खण्ड (२५ कि.मि.) लाई २ लेनमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । वीरगंज-काठमाण्डौँ करिडोर अन्तर्गत पर्ने नारायणघाट- मुग्लिङ खण्ड (३२ कि.मि.) लाई २ लेनमा विस्तार गर्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गर्नुका साथै त्रिशुली नदीको अर्को किनारातर्फ ठिमुरा-मुग्लीङ (२७ कि.मि.) दुई लेन सडक निर्माण कार्यको डिपिआर २ वर्षमा सम्पन्न गरी निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ । मुग्लीङ -नौविसे-

- काठमाडौं ११० कि.मि.सडकको डिपिआर तयार गर्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरी लेन विस्तार तथा सुदृढीकरण गर्ने कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
६. जमुनाहा- नेपालगंज- बांगेसिमल- खुलालु- लैफु- सिमिकोट- हिल्सा (५२१ कि.मि.) को बाँकी १४३ कि.मि. ट्रयाक निर्माण गर्ने कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरी कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
७. अन्य महत्वपूर्ण उत्तर-दक्षिण सडकहरूको रुपमा सालभण्डी-सन्धिखर्क-ढोरपाटन-बडहरे (१९५ कि.मि.), बाग्लुङ्ग-खारावाङ्ग-तम्घास-सन्धिखर्क-भालुवाङ (२१० कि.मि.) तथा दिक्तेल-सल्लेरी (७५ कि.मि.) सडकहरूको विकास तथा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ५ वर्षको अवधिमा प्रारम्भ गरिनेछ ।
८. धार्मिक तथा पर्यटकीय दृष्टिले महत्वपूर्ण लुम्बिनी चक्रपथ ५०० कि.मि (लुम्बिनी-भैरहवा-त्रिवेणी-दुम्किवास - गैंडाकोट-राम्दी-रिडी-तम्घास - सन्धिखर्क-गोरुसिङ्गे-तौलिहवा-लुम्बिनी) मध्ये ट्रयाक खुल्न बाँकि त्रिवेणी-दुम्किवास (२२ कि.मि.) ट्रयाक खोल्ने कार्य ३ वर्ष भित्र सम्पन्न गर्नुका साथै अन्य खण्डहरूको विस्तार एवं स्तरोन्नति गर्ने कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ । बृहत् लुम्बिनी गुरुयोजना अन्तर्गतका तिलौराकोट-रामग्राम (७९ कि.मि.) तथा मणिग्राम-देवदह-शीतलनगर (१९ कि.मि.) सडकलाई २ लेनको कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

(ड) द्विदेशीय व्यापारिक नाका जोड्ने सडकहरूको विकास

१. दक्षिणी सीमा तर्फको व्यापारिक मार्ग विस्तार अन्तर्गत रानी विराटनगर ईटहरी (३० कि.मि.), जटही-जनकपुर-ढल्केवर (३६ कि.मि.), वीरगंज-पथलैया (२८ कि.मि.), बेलहिया-बुटवल (२४ कि.मि.), मोहना पुल-अतरिया-गोदावरी (२० कि.मि.) सडकको चार लेनमा विस्तार/स्तरोन्नति गर्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ भने अन्य संभावित सडक खण्डहरूको संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
२. अन्य उत्तर-दक्षिण जोड्ने सडकहरूमा केचना-चारआली-ईलाम-फिदिम-ताप्लेजुङ्ग-ओलाङ्गचुङ्गोला-घारिला सडक (३५९ कि.मि.) को बाँकी ६० कि.मि ४ वर्ष, ब्रम्हदेव-जोगवुढा-बुडर-सतवाँभ-दार्चुला-टिंकर (४०० कि.मि.) को बाँकी ७५

कि.मि. ३ वर्ष, टिकापुर (कैलाली)-लोडे-साँफेबगर-चैनपुर (बझाङ) -ताक्लाकोट (२९० कि.मि.) को बाँकी २४५ कि.मि. ७ वर्ष, बेनिघाट-आरुघाट-लार्के (१६२ कि.मि.) को बाँकी १०४ कि.मि. त्रयाक ६ वर्षमा निर्माण सम्पन्न गरिनुका साथै स्तरोन्नति गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

(च) काठमाडौँ उपत्यका सडक सुदृढीकरण

१. काठमाडौँ- तराई जोड्ने प्रमुख मार्गहरु मध्ये काठमाडौँ-निजगढ द्रुत मार्गको निर्माण गर्ने कार्य ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
२. अन्य बैकल्पिक सडकहरुमा कान्ती राजमार्ग (९२ कि.मि.), दक्षिणकाली- छैमले-सिस्नेरी- कुलेखानी (४५ कि.मि.) सीतापाईला- धार्के (२४ कि.मि.) सडक लाई २ लेनको कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य ४ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
३. काठमाडौँ उपत्यका सडक विस्तार आयोजना अन्तर्गत विस्तारमा रहेका १५७ कि.मि. मध्ये बाँकि ८१ कि.मि. सडक विस्तार गर्ने कार्यलाई ५ वर्षमा सम्पन्न गरी सडक विस्तार कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । काठमाडौँ चक्रपथ (२७ कि.मि.) र भक्तपुर सूर्यविनायक- धुलिखेल (१७ कि.मि.) सडकलाई चार लेनमा स्तरोन्नति गर्ने कार्य क्रमशः २ वर्षमा र ५ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
४. काठमाडौँ उपत्यकाको बढ्दो जनघनत्व र सवारी चापलाई ध्यानमा राखी योजनाबद्ध बस्ती विकासका लागि ८ लेनको बाहिरी चक्रपथ (Outer Ring Road) निर्माणको आवश्यकता भएको हुँदा प्रस्तावित ७६ कि.मि. लम्बाईको बाहिरी चक्रपथको विस्तृत अध्ययन २ वर्ष भित्र सम्पन्न गरी निर्माण गर्ने कार्य आरम्भ गरिनेछ ।
५. आर्थिक संभाव्यता एवं सवारी साधनको चाप अनुरूप सडकको विकास तथा विस्तार गरिनेछ । शहरीकरणको चापलाई दृष्टिगत गर्दै सुरक्षित, वातावरणमैत्री तथा अवरोध रहित Mass Transportation व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्ने गरी सडक सञ्जालको विस्तार गरिनेछ ।

(छ) पुल निर्माण तथा सम्भार

१. आगामी पाँच वर्ष भित्रमा रणनीतिक सडकहरुमा निर्माणधीन २०० वटा एवं स्थानीय सडकहरुमा निर्माणाधीन करिब ४५० वटा पुलहरु गरि ६५० वटा

पुलहरुको निर्माण सम्पन्न गरिनेछ । सोही अवधिमा न्यूनतम ५०० नयाँ पुलहरू निर्माणको विभिन्न चरणमा रहनेछन् ।

२. सम्पन्न भएका पुलहरुको प्रभावकारी रूपमा मर्मत सम्भार गरिनेछ भने जीर्ण पुलहरुको ठाउँमा नयाँ पुल निर्माण गरी प्रतिस्थापन गरिनेछ । यसको शुरुवातको रूपमा ढल्केवर-पथलैया खण्डका ६७ पुराना पुलहरुको स्थानमा आधुनिक प्रविधि प्रयोग गरी नयाँ पुल निर्माण गरिनेछ ।
३. राजधानी तथा अन्य भू-भागमा समेत विशेष प्रकारका आकर्षक पुलहरुको निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

(ज) सुरुङ्ग मार्ग विकास

आगामी ५ वर्षमा त्रिभुवन राजपथको नागदुङ्गा तथा लामाबगर-लाप्चा सडकमा सुरुङ्ग मार्ग निर्माण गरिनेछ । टोखा-गुर्जेभञ्ज्याङ्ग सडक तथा सिद्धार्थ राजमार्गको सिद्धबाबा खण्ड लगायत अन्य सम्भाव्य सडक खण्डहरुमा सुरुङ्गमार्गको आर्थिक एवं प्राविधिक संभाव्यता अध्ययन शुरु गरी संभाव्यताका आधारमा निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

(झ) सडक सञ्जाल सम्भार

१. सडक सम्पत्ति संरक्षण, मर्मत सम्भार एवं व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । कुल यातायात सञ्चालन लागत न्यूनतम रहने गरी सडक मर्मत सम्भार कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । सडकको सेवा स्तर (Service Quality) को आधारमा सडक मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
२. सडक बोर्डको श्रोत साधन तथा कार्य दक्षता अभिवृद्धि गर्दै सडक मर्मत सम्भारका लागि आवश्यक श्रोतमा आत्मनिर्भरता हुने गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(ञ) सडक सुरक्षा

१. राजमार्ग एवं सहायक राजमार्गहरूमा दुर्घटना न्यूनीकरणका लागि डिजाइन, निर्माण, स्तरोन्नतिजस्ता सबै चरणमा Road Safety Audit को ब्यवस्था लागू गरिनेछ ।
२. सडक सुरक्षाका लागि Nepal Road Safety Action Plan, (2013-2020) बाट प्राप्त सुझाव अनुसारका दुर्घटना न्यूनीकरणका आवश्यक सबै उपायहरूको अनिवार्य रूपमा अवलम्बन गरिनेछ ।

(ट) अन्य कार्यक्रम

१. सडक तथा पुलहरूको निर्माण तथा मर्मत संभारमा सामाजिक एवं वातावरणीय पक्षको नकारात्मक असर न्यूनीकरणको लागि आवश्यक पर्ने सबै उपायहरूको अवलम्बन गरिनेछ ।
२. वि.पी. राजमार्ग (बनेपा-सिन्धुली-बर्दिबास) लाई पर्यटकीय मार्गको रूपमा विकास गरिनुका साथै देशका अन्य सडकहरूको समेत पर्यटकीय उपयोगको संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
३. सार्वजनिक निर्माणमा परम्परागत विधि बाहेकका अन्य आधुनिक विधिहरू जस्तै सार्वजनिक-निजी साभेदारी, डिजाईन एण्ड बिल्ड, निर्माण संचालन तथा हस्तान्तरण (BOT, BOOT) जस्ता विधिहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
४. शहरी क्षेत्रमा सडक संचरना निर्माण तथा विस्तार गर्दा पैदलयात्री तथा अपाङ्ग मैत्री बनाइनेछ । साथै प्रमुख शहरी सडकहरू एवं नगरोन्मुख क्षेत्रका सडकहरूमा साइकल लेनको अवधारणा लागू गरिनेछ ।
५. सडक विभागमा अनुसन्धान तथा विकासको लागि स्थायी संरचना स्थापित गरी कृयाशील बनाईनेछ । सडक विभागको हालको संरचनालाई मुलुकले अगाल्ने संघीय संरचना बमोजिम पुनर्गठन गरिनेछ । सडक तथा पुल निर्माणमा गुणस्तर कायम राख्नका लागि आवश्यकतानुसार प्रयोगशालाहरूको स्थापना/सुदृढीकरण गरिनेछ ।
६. सडक विभागको Mid Term Review of Sector Wide Programme and Priority Investment Plan, 2015 अनुसार देशमा आधारभूत सडक सञ्जालको कार्य करिब सम्पन्न भएकोले रणनीतिक सडकहरूको संख्या वढाउन नहुने र आवश्यकताका

- आधारमा सम्पूर्ण रणनीतिक सडकहरुको सुदृढीकरण एवं स्तरोन्नति गर्न आवश्यक भएकाले सडक विभागबाट प्रोजेक्ट डाटा बैंक तयार गरी क्रमशः सबै रणनीतिक सडकहरुलाई कम्तिमा दुई लेनमा कालोपत्रे स्तरमा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
७. सडक मर्मत संभार एवं आकस्मिक कार्यको लागि न्यूनतम आवश्यक पर्ने आधुनिक यन्त्र उपकरणहरुको खरिद गरिनेछ । सडक विभाग अर्न्तगतका हेभी ईक्युपमेन्ट डिभिजनहरु एवं आईटी सम्बन्धी ईकाईलाई समयसापेक्ष रुपमा सुदृढीकरण एवं विकास गरिनेछ ।
८. देशमा हेभी ईक्युपमेन्टहरु सर्वसुलभ रुपमा प्राप्त हुने गरी सार्वजनिक-निजी साभेदारी अवधारणामा Heavy Equipment Leasing Company ६ महिनामा स्थापना गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।

(आ) रेल्वे क्षेत्र

१. मेची-महाकाली विद्युतीय रेलमार्ग (९४५ कि.मि.)
 - (क) बर्दिबास-सिमरा-वीरगंज १३६ कि.मि. रेलमार्गको ट्रयाकवेड तथा पुल पुलेसाको निर्माण कार्य ४ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
 - (ख) बर्दिबास-काँकरभिट्टा (२६२ कि.मि.) को ट्रयाकवेड तथा पुल पुलेसा निर्माण कार्य ५ वर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ ।
 - (ग) बुटवल-गङ्गाचौकी रेलमार्ग (६६७ कि.मी.) को बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार पार्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरी ट्रयाकवेड तथा पुल पुलेसाको निर्माण कार्य आरम्भ गरिनेछ ।
 - (घ) निजगढ- हेटौडा- भरतपुर विद्युतीय रेलमार्ग (१३५ कि.मि.) को बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार पार्ने कार्य १ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
२. रसुवागढी-काठमाडौँ-पोखरा-लुम्बिनी विद्युतीय रेलमार्ग (अनुमानित ५१९ कि.मी.) को बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार पार्ने कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरी निर्माण गर्ने कार्य आरम्भ गरिनेछ ।
३. जयनगर- जनकपुर- बर्दिबास (६९ कि.मि.) रेलमार्ग निर्माण कार्य ३ वर्षमा सम्पन्न गरी रेल सेवा सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

४. कटहरी-विराटनगर-बथनाहा (१३ कि.मि.) रेलमार्ग निर्माण कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरी रेल सेवा सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
५. काठमाडौँ उपत्यका भित्रको पूर्व-पश्चिम तथा उत्तर-दक्षिण लामा रुटहरू फर्पिङ-बूढानिलकण्ठ, थानकोट- धुलिखेल तथा चक्रपथ जस्ता संभाव्य रुटहरूमा मेट्रो रेल संचालनका लागि १ वर्षमा विस्तृत अध्ययन सम्पन्न गरी निर्माण कार्य आरम्भ गरिनेछ ।
६. देशको रेलमार्ग विकास एवं रेलवे सेवा संचालन गर्न सक्षम हुने गरी रेल विभागको सुदृढीकरण गरिनेछ ।

(इ) यातायात व्यवस्थापन क्षेत्र

१. काठमाडौँ उपत्यकाका ३५ वाट ट्राफिक जंक्सनहरूमा Intelligent Traffic System जडान गरी सवारी नियन्त्रण तथा सवारी अनुशासन अनुगमन गर्न Traffic Management Center को स्थापना गर्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
२. काठमाडौँ महानगर भित्र ७ कि.मि. ऐतिहासिक पैदल सम्पदा मार्ग तथा १५ कि.मि. पैदलमार्ग निर्माण गर्ने कार्य १ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
३. भित्री चक्रपथ (बिष्णुमती- लिकंरोड- लैनचौर- धोबीघाट- बागमती करिडोर सडक) १६ कि.मि. मा Bus Rapid Transit ५ वर्ष भित्र संचालनमा ल्याइनेछ ।
४. काठमाडौँ शहरको मध्य भागमा सवारीको चाप कम गर्न चोभार र सल्लाघारीमा २ वटा बस टर्मिनल स्थापना गरी ५ वर्षमा संचालनमा ल्याइनेछ ।
५. काठमाडौँ उपत्यकामा छरिएर रहेका करिब २०० सार्वजनिक यातायातका रुटहरूलाई ३ तहमा बर्गीकरण तथा समूहकृत गरी उक्त रुटहरूमा संचालन गरिने बसहरूको मापदण्ड तत्काल तोकिनेछ ।
६. आधुनिक रुट बर्गीकरण बमोजिम आठ वटा Primary तथा सोह्रवटा Secondary Routes मा लामबद्ध भई बस चढ्ने प्रणाली सहितको कण्डक्टर रहित (विद्युतीय टिकट प्रणाली) Bus Mass Transit २ वर्षमा संचालन गरिनेछ ।
७. नेपालभरिका सम्पूर्ण सवारी साधनहरूमध्ये कम्तीमा २० प्रतिशत सवारी साधनहरूलाई ५ वर्षमा वातावरणमैत्री सवारी साधनमा रुपान्तरित गरिनेछ ।

८. देश भरिका करीब २५ लाख सवारी चालक अनुमतिपत्र तथा सवारीधनी दर्ता प्रमाणपत्रलाई ५ वर्षमा स्मार्ट कार्डमा रुपान्तरण गरिनेछ ।
९. करीब २५ लाख सवारी साधनका नम्बर प्लेटलाई ५ वर्षमा ईम्बोस्ड नम्बर प्लेटमा रुपान्तरण गरिनेछ ।
१०. टेकुमा निर्मित सवारी परीक्षण केन्द्र तत्काल सञ्चालन गरिनुका साथै प्रत्येक प्रदेशमा कम्तिमा एक-एक वटा सवारी परीक्षण केन्द्र निर्माण गर्ने कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
११. चारपांग्रे सवारीको लागि ट्रायल सेण्टर नभएका यातायात व्यवस्था कार्यालय कोशी, नारायणी, धौलागिरी र कर्णालीमा ट्रायल सेण्टरको निर्माण कार्य २ वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।
१२. सवारी चालक अनुमतिपत्रको लागि निवेदन दिने, सवारी साधनको दर्ताको निवेदन, नवीकरण दस्तुर लगायत राजश्व तिर्ने कार्यहरू अनलाइनबाट गर्न सकिने व्यवस्था १ वर्षमा गरिनेछ ।
१३. बीस वर्ष भन्दा पुराना सार्वजनिक सवारी साधनहरू २ वर्ष भित्र विस्थापन गरिनेछ ।
१४. गृह मन्त्रालयसँग समन्वय गरी नेपालका सबै सार्वजनिक सवारीमा कायम रहेको Syndicate प्रणालीको अन्त्य १ वर्षमा गरिनेछ ।

(इ) जल यातायात तथा रज्जुमार्ग

१. कोशी, गण्डकी, कर्णाली लगायतका नदीहरूमा स्ट्रिमर एवं अन्य जल यातायातको संभाव्यता अध्ययन गरी संभाव्य नदीहरूमा जल यातायात संचालन गरिनेछ ।
२. सडक विकासका लागि भौगोलिक र प्राविधिक दृष्टिले संभाव्य नहुने तथा धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थलहरूमा रज्जुमार्गको निर्माण तथा संचालन गरिनेछ ।

अपेक्षित उपलब्धीहरू

माथि उल्लिखित कार्यक्रमहरू सम्पन्न हुँदा आगामी ५ वर्ष अवधिको अन्त्यमा देहायका उपलब्धीहरू प्राप्त हुनेछन् ।

कार्यक्रम	उपलब्धी
१. सडक उपक्षेत्र	
भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भएका सम्पूर्ण सडक एवं पुलहरूको पुनःस्थापना	
सडक	४०० कि.मि.
पुल	८७ संख्या
भूकम्प पछिको पुनर्निर्माणको नमूना सडकहरूको रुपमा स्तरोन्नति तथा पुनर्निर्माण	१३५ कि.मि.
सडक सञ्जाल विस्तार	
राष्ट्रिय सडक सञ्जालसँग जोडिने जिल्ला सदरमुकाम (हाल ७३)	७५
सदरमुकामसम्म कालोपत्रे सडक सञ्जाल पुग्ने जिल्ला (हाल ६७)	७३
प्रमुख राजमार्गहरूको एवं महत्वपूर्ण सडकहरूको विकास तथा स्तरोन्नति	
चार लेन स्तरमा विस्तार तथा स्तरोन्नति (हाल ४५ कि.मि.)	९४१ कि.मि.
दुई लेन स्तरमा विस्तार तथा स्तरोन्नति (हाल १२६६ कि.मि.)	
विस्तार तथा स्तरोन्नति	२६६३ कि.मि.
निर्माण / स्तरोन्नति	१९०१ कि.मि.
जम्मा	४६५६ कि.मि.
क्रमागत रुपमा थप कालोपत्र हुने SRN सडक	४४०० कि.मि.
पुल निर्माण सम्पन्न (हाल १९०४ वटा)	२५५४ संख्या
पुल निर्माण विभिन्न चरणमा रहेको हुने	५०० संख्या
प्रयोगमा आउने थप प्रमुख पूर्व पश्चिम सडकहरू:	
○ मध्यपहाडी (पुष्पलाल) राजमार्ग, ○ धरान-हेटौंडा र तुल्सीपुर-सुर्खेत सडक	

कार्यक्रम	उपलब्धी
○ हुलाकी राजमार्ग (Phase-1)	
प्रयोगमा आउने उत्तर-दक्षिण सीमा जोड्ने थप प्रमुख मार्गहरू:	
○ रानी- इटहरी- धनकुटा-खांदवारी-किमाथांका सडक	३१० कि.मि.
○ वीरगंज-नारायणघाट-काठमाण्डौ-तातोपानी सडक	३९२ कि.मि
○ ठोरी-भण्डारा-मलेखु-गल्छी-त्रिशुली-वेत्रावती-स्याफ्रुवेशी-रसुवागढी	१८८ कि.मि.
○ बेलहिया-भैरहवा-पाल्पा-राम्दी-कालीगण्डकी-रुद्रवेनी-मालढुंगा-बेनी-जोमसोम-चैले-कोरला सडक	३९० कि.मि.
काठमाडौँ – निजगढ द्रुतमार्ग निर्माण	७६ किमि
२. रेल उपक्षेत्र	
रेलमार्ग निर्माण सम्पन्न भई रेल संचालन	८५ कि.मि
नयाँ रेलमार्ग बेड ट्रयाक तथा पुल निर्माण	३९८ कि.मि.
३. यातायात उपक्षेत्र	
काठमाडौँ उपत्यका भित्र ऐतिहासिक पैदल सम्पदा मार्ग निर्माण पैदलमार्ग निर्माण	७ कि.मि. १५ कि.मि.
विष्णुमती- लिंकोड- लैनचौर- धोबीघाट- बागमती करिडोर सडकमा Bus Rapid Transit संचालनमा हुने	१६ कि.मि.
सवारी चालक अनुमतिपत्र तथा सवारीधनी दर्ता प्रमाणपत्रलाई स्मार्ट कार्डमा रुपान्तरण	२५ लाख
सवारी साधनका नम्बर प्लेटलाई ५ वर्षमा ईम्बोस्ड नम्बर प्लेटमा रुपान्तरण	२५ लाख
नेपालका सबै सार्वजनिक सवारीमा कायम रहेको Syndicate प्रणालीको अन्त्य हुनेछ	
○ काठमाडौँ उपत्यका भित्रका ५७३ कि.मि. सडकमा विद्यमान २०० रुट ५६ रुटमा कायम भई ३०९ कि.मि. सडकको २४ रुटमा लामवद्ध भएर बस चढ्ने प्रणाली सहितको कन्डक्टर रहित Bus Mass Transit २ वर्षमा सञ्चालनमा आउने । ○ ४८३३०० भेहिकल कि.मि. प्रतिदिनवाट १५५००० भेहिकल कि.मि प्रतिदिन कायम भई प्रति वर्ष अमेरिकि डलर ३४ मिलियन बचत हुन जाने ।	

कार्यक्रम	उपलब्धी
गैह्वकर राजश्वको दरहरूमा परिमार्जन गरिएकोले आगामी ५ वर्षमा कूल राजश्वमा प्रत्येक वर्ष करिब १५ प्रतिशतले बृद्धि भई यातायात क्षेत्रको कूल वार्षिक राजश्व आ.व. २०७७/०७८ मा रु. २५ अर्ब ५० करोड पुग्ने ।	

अनुमानित लगानी

माथि उल्लिखित कार्यक्रमहरू संचालन गर्नको लागि नियमित वार्षिक विनियोजनका अतिरिक्त सडक पूर्वाधार क्षेत्रका लागि रु. ६२० अर्ब, रेल पूर्वाधार तथा अन्य क्षेत्रका लागि रु. १८० अर्ब एवं यातायात व्यवस्थापन क्षेत्रका लागि रु. १६ अर्ब गरी जम्मा रु. ८१६ अर्ब लगानी गर्नु पर्ने देखिन्छ । प्रत्येक आ.व. को लागि राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्राप्त हुने सिलिङ र अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त हुने बजेट विनियोजनको आधारमा अद्यावधिक गरिदै लगिनेछ ।

आवश्यक लगानी नेपाल सरकारको आफ्नै स्रोत परिचालन गर्दै भारत सरकार, EXIM Bank of India, चीन सरकार, EXIM Bank of China, एशियाली विकास बैंक, विश्व बैंक, जापान सरकार, संयुक्त राज्य अमेरिका (Millenium Challenge Corporation), संयुक्त अधिराज्य जस्ता मित्र राष्ट्र तथा दातृ निकायहरूबाट प्राप्त गर्नका लागि अर्थ मन्त्रालय र भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयबाट विभिन्न चरणमा परामर्श र छलफल अधि वढाइएको छ ।